

УДК 378.4(477-25)19/20
DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2025.22.05>

Олександр ДЕРКАЧ, д-р філософії, асист.
ORCID ID: 0009-0005-0963-8187
e-mail: oleksandr.derkach@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

АЛЛА МАРУШКЕВИЧ: ДОСВІД НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАЦІ В КИЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Вступ. Наголошено на спрямуванні вищої освіти України у європейський і світовий освітній простір і необхідність підготовки в закладах вищої освіти висококваліфікованих, добре підготовлених викладачів. Акцентовано увагу на збагаченні змісту, методів, форм організації виховання й навчання юної генерації на основі творчого використання ідей і досвіду педагогів. Названі нормативно-правові та концептуальні документи щодо професійно-кваліфікаційних вимог до науково-педагогічних працівників ЗВО. Вказано імена вчених, які присвятили свої праці різним аспектам професійного розвитку науково-педагогічних працівників.

Результати. Анонсовано розкриття окремих аспектів 30-річного досвіду науково-педагогічної діяльності в Київському університеті завідувачки кафедри педагогіки факультету психології, докторки педагогічних наук, професорки А. А. Марушкевич. Донесено інформацію з довідникових та енциклопедичних видань, доповнено інформацією про професійні й наукові зацікавлення. Проаналізовано професійне зростання вченої від асистентки до професорки, докторки педагогічних наук і завідувачки кафедри педагогіки. Висвітлено інформацію про сферу її активності. Актуалізовано підходи професорки до роботи з науково-педагогічними працівниками, аспірантами, магістрантами з організації наукових заходів; підготовки наукових і навчально-методичних видань. Виокремлено основні напрями науково-педагогічних досліджень вченої. Проаналізовано персональні навички А. А. Марушкевич, бачення основних завдань розвитку кафедри педагогіки КНУ імені Тараса Шевченка.

Висновки. Становлення А. А. Марушкевич як фахівця є результатом цілеспрямованого, повторного та безперервного розвитку, що має системний характер і обґрунтовується на стійких ціннісно-світоглядних засадах. На сучасному етапі до кола професійних інтересів вченої входять такі актуальні напрями, як розвиток і менеджмент освіти, зокрема університетської, як в Україні, так і за її межами; підручникотворення; вивчення й підтримка освіти в українській діаспорі; застосування інноваційних педагогічних технологій у вищій школі; видавничу діяльність у галузі освіти; а також удосконалення методології навчальної та виховної роботи. Усе це говорить про високий рівень професіоналізму, стратегічне мислення й постійну націленість на якісні зміни в освітньому процесі.

Ключові слова: досвід, Алла Марушкевич, кафедра педагогіки, науково-педагогічні дослідження, персональні навички.

Вступ

Спрямування України в європейський простір вищої освіти актуалізує потребу формування сучасної особистості, здатної до життєдіяльності у суспільстві відповідно до принципів рівності, свободи, гуманізму, справедливості. До цього необхідно підготувати молодь у ЗВО, і тому в нашій державі є потреба у висококваліфікованих, добре підготовлених викладачах вищої школи, які б поєднували в собі глибоку наукову ерудицію за наявності обґрунтованих знань основ педагогічної науки та високого рівня практичних умінь і навичок. "Це вимагає модернізації національних освітніх систем, які мають відповідати сучасним суспільним викликам і спиратися на персоналізований досвід минулого й сучасного" (Білавич, & Кривцун, 2023, с. 34), – наголошують у своїх роботах відомі українські вчені. Вони акцентують увагу на тому, що визначені стратегії та перспективи розвитку національної освіти необхідно зважати на необхідність "модернізації та збагачення змісту, методів, форм організації виховання та навчання юної генерації на основі творчого використання ідей і досвіду педагогів, освітян, учнів, моральних авторитетів минулих та сьогодення" (Білавич, & Кривцун, 2023, с. 34).

Саме на це спрямовують і нормативно-правові та концептуальні документи, у яких відображено професійно-кваліфікаційні вимоги до науково-педагогічних працівників ЗВО України: Закон України "Про вищу освіту" (2014), Закон України "Про освіту" (2017), Концепція нової української школи (2016), Концепції розвитку педагогічної освіти (2018), наказ Міністерства освіти і науки України "Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів" (2013) та ін. Інтеграційні процеси потребують адаптації нашого

освітнього законодавства до європейського, орієнтування на Європейську рамку кваліфікацій для навчання впродовж життя, Рамку кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, національні рамки кваліфікацій та стандарти професійної діяльності науково-педагогічних працівників різних країн тощо. Складові змісту цих документів враховують при оцінюванні кваліфікації, професійного розвитку науково-педагогічних працівників.

Огляд літератури. Різним аспектам професійного розвитку науково-педагогічних працівників приділяли увагу вітчизняні вчені: особливостям професійного розвитку молодих викладачів (Н. Дяченко); розвитку викладацької компетентності (О. Линьова); механізмам управління загальними компетентностями (В. Муромець); розвитку ціннісних компетентностей (І. Регейло); вимогам до професійних компетентностей науково-педагогічних працівників (Ю. Скиба); розвитку дослідницької компетентності (О. Ярошенко).

У Законі України "Про освіту (2017)" вказано принципи, які на яких базується професійний розвиток і освітня діяльність фахівця: людиноцентризм; гарантування якості освіти й освітньої діяльності; рівного доступу; наукового характеру освіти; різноманітності освіти; цілісності й наступності системи освіти; свободи вибору видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти або інших суб'єктів освітньої діяльності; академічної доброчесності; академічної свободи; гуманізму; демократизму; формування громадянської культури та культури демократії; сприяння навчанню впродовж життя; інтеграції у міжнародний освітній та науковий простір; доступності всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою (Верховна Рада України, 2017).

Виходячи з цього, усвідомлюємо, що процес кар'єрного зростання науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти є послідовним, спрямованим на реалізацію особистісного потенціалу. Він здебільшого йде паралельно з набуттям відповідних навичок, "... глибокого проникнення в сутність науково-предметної проблематики, могутнього "викиду" нагромадженого підсвідомістю життєвого і педагогічного досвіду й безпосереднього його включення в педагогічну творчість" – ідеться у праці О. А. Лавріненка "Педагогічний досвід: моніторинг та перспективи" (Лавріненко, 2018, с. 248). Безперечно, кар'єрне зростання викладача залежить від стану розвитку освітнього простору в Україні, його здатності навчатися впродовж життя, враховувати виклики ринку праці, дотримуватись академічної доброчесності, здійснювати академічну мобільність.

У цьому руслі хочемо розглянути окремі аспекти 30-річного досвіду науково-педагогічної діяльності в Київському університеті завідувачки кафедри педагогіки факультету психології, докторки педагогічних наук, професорки А. А. Марушкевич. У підготовленій нею Програмі розвитку кафедри педагогіки на 2020–2025 рр. вказано: "Парадигмою освітньої діяльності кафедри має стати інноваційне навчання – орієнтоване на готовність особистості до швидких змін у суспільстві за рахунок здатності до творчості, різноманітних форм співпраці, відкритого типу сприймання" (Програма розвитку кафедри педагогіки..., 2020). І насамперед таке навчання має ініціюватись і підтримуватись керівником, який здатний до нестандартних дій.

Про А. А. Марушкевич є інформація в Короткому біографічному довіднику "Професори Київського університету" (2019): "Педагог, доктор педагогічних наук, професор. Закінчила філологічний факультет Київського університету (1984). Дисертації: кандидатська (1995), докторська (2004). У Київському університеті: 1995–98 рр. – асистент, 1998–2005 – доцент, з 2005 – професор, з 2013 – завідувачка кафедри педагогіки факультету психології. Сфера наукових інтересів: історія вітчизняної педагогіки, народної і родинної педагогіки, проблеми духовно-морального виховання" (Латиш, 2019, с. 308–309). У одному з авторських джерел підтверджено цю інформацію й доповнено: "Захистила кандидатську дисертацію "Просвітницька діяльність та педагогічні погляди Івана Огієнка (1995) і докторську "Науково-педагогічна спадщина Івана Огієнка в контексті розвитку національної освіти і виховання в Україні" (2004)" (Святненко, 2015, с. 386).

В Енциклопедії сучасної України (2018) знаходимо рядки, які уточнюють наявні дані про сферу її зацікавленість: наукові дослідження: історія освіти й науки України та зарубіжжя; історія кафедр педагогіки класичних університетів України; етнопедагогіка; якість оцінювання роботи науково-педагогічних кадрів в Україні та різних країнах світу; персоніфікований досвід науково-педагогічної діяльності визначних постатей у галузі освіти; розвиток класичної української та зарубіжної літератури. Започаткувала в українській педагогіці новий напрям – "огієнкознавство" (Астаф'єв, 2018).

Результати

Свою трудову діяльність в університеті вона розпочала як асистент кафедри педагогіки вищої та середньої школи факультету соціології та психології у травні 1995 р. після захисту в цьому ж році кандидатської дисертації зі спеціальності "Теорія та історія педагогіки" й отримання диплому кандидата педагогічних наук. Якщо коротко проаналізувати її просування кар'єрними

сходінками, то можна вказати такі посади в життєдіяльності: асистент – 1995–1998 р.; доцент – з 1998 до 2006 р.; професор – з 2006 по 2013 р.; завідувач кафедри з 5.06.2013 р. Варто зазначити, що 16.12.2004 р. нею було захищено докторську дисертацію і 11.05. 2005 р. отримано диплом доктора педагогічних наук.

У процесі роботи на кафедрі, яка кілька разів перейменовувалась, А. А. Марушкевич здобувала вчені звання з отриманням відповідних атестатів: доцента кафедри соціальної роботи та педагогіки (2000) і професора кафедри педагогіки (2008).

Протягом 30-ти років плідної праці їй вдалось стати автором 220 праць, зокрема дев'ять монографій, 16 навчальних посібників, шість підручників; дві хрестоматії, один словник, ряд методичних рекомендацій, тез тощо; шість видань вийшли за редакцією А. А. Марушкевич. У науковій сфері вчена активно працює над дослідженнями, що відповідають актуальним проблемам сучасної педагогіки, методики викладання й інноваційних освітніх технологій. Її наукові праці публікуються у провідних фахових виданнях, що забезпечує обмін знаннями й досвідом із науковцями з різних регіонів і країн.

У педагогічній роботі А. А. Марушкевич впроваджує сучасні методики навчання, орієнтовані на розвиток критичного мислення, самостійності та творчості студентів. Розроблені нею навчальні програми й методичні матеріали сприяють формуванню компетентностей, необхідних для успішної професійної діяльності випускників.

Значною є роль А. А. Марушкевич у розвитку наукового потенціалу української молоді – студентів та аспірантів. Під її науковим керівництвом формуються якісні наукові роботи, що сприяють розвитку дослідницьких компетенцій і підтримують інноваційний потенціал університету.

Беручи активну участь у всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях Алла Адамівна організувала (і досі продовжує це робити) різномірні наукові заходи: науково-практичні семінари, наукові круглі столи, науково-педагогічні читання, всеукраїнські конференції з міжнародною участю, розпочинаючи кожен захід з визначення актуальної проблеми, організації її освоєння науково-педагогічними працівниками, аспірантами, магістрантами та підготовки виступів, збірників наукових статей, монографій у співавторстві, здійснюючи при цьому ретельне вичитування й загальну редакцію видань. Вона учасник радіо- та телепрограм із питань рідномовної освіти, значущості науково-педагогічної спадщини Івана Огієнка й інших визначних особистостей у її розвитку.

За її ініціативи на кафедрі було створено періодичне видання категорії "Б" – "Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка", який з 2015 р. видається українською й англійською мовами, індексується в наукометричній базі Scopus. А. А. Марушкевич є його головним редактором і докладає багато зусиль для розвитку журналу та наповнення його публікаціями на актуальні теми педагогічної освіти й науки. Її ім'я можна знайти серед членів редколегії журналів "Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Психологія. Педагогіка. Соціальна робота", "Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки", "Традиції й інновації в педагогіці початкової школи" (АР Крим), часопису "Збірник наукових праць Військового інституту КНУ імені Тараса Шевченка", наукового журналу Запорізького університету "Педагогічні науки: теорія і практика".

Водночас вона керує позабюджетною науковою темою "Розвиток педагогічної освіти в класичних університетах", у процесі дослідження якої проведено ряд

наукових заходів і за їхніми матеріалами видано колективні монографії та збірники наукових праць за загальною редакцією А. А. Марушкевич: "Внесок А. М. Алексюка (1932–2014 р.) в розвиток педагогічної науки і практики" (2018); "Внесок С. Х. Чавдарова (1892–1962) в розвиток педагогічної науки і практики" (2018); "Практична підготовка фахівців освітньої сфери у науково-педагогічній спадщині учених-педагогів" (2018); "Кафедра педагогіки Київського університету: історичний поступ та сучасність" (2020); "Сучасні освітні технології у вищій школі" (2021); "Наука, освіта, інновації: досвід дослідницьких університетів ЄС" (2022); "Академічна доброчесність: ідеї, погляди, теорії" (2024) та ін. Результати наукових досліджень у межах позабюджетної наукової теми висвітлюються не лише в монографічних працях чи збірниках наукових праць, а й у публікаціях, оприлюднених у виданнях, що індексуються у базах SCOPUS, Web of Science, Index Copernicus.

Алла Адамівна вболіває за підвищення професійного рівня науково-педагогічних працівників довіреної їй кафедри. Відповідно до викликів часу виконавцями НДР лише протягом 2023 р. підвищено кваліфікацію за програмами "Цифровізація освіти та соціальні проблеми в сучасному техногенно-інформаційному суспільстві", "Відатні лідери сучасності: вивчення досвіду та професійних досягнень для формування успішної особистості та трансформації оточуючого світу".

Дискусія і висновки

Отже, проаналізувавши окремі аспекти 30-річного досвіду роботи та професійного зростання А. А. Марушкевич доходимо висновку про цілеспрямований, поетапний процес професійного становлення, який характеризується неперервністю, системністю й базується на ціннісно-світоглядних позиціях, які сприяють постійному вдосконаленню багатогранної професійно-педагогічної діяльності, наповнення її новими підходами, співвідносними зі змінами в соціально-політичному житті та, зокрема, в освітній сфері нашої країни. У сферу її професійних інтересів на сучасному етапі розвитку освітньої галузі ввійшли: розвиток і менеджмент освіти (зокрема університетської) в Україні та за кордоном; підручникотворення та словникотворення; освіта в українській діаспорі; інноваційні педагогічні технології у вищій школі, видавнича справа у сфері освіти, методологія навчальної та виховної діяльності. Отже, діяльність А. А. Марушкевич є вагомим внеском у розвиток наукового потенціалу Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а також у формування сучасної освітньої парадигми, що відповідає викликам сучасності та сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців.

На наш погляд, її думки співзвучні з баченням майбутнього нинішньої молоді досвідченими педагогами: "Завтрашній день України буде багато в чому визначатися рівнем освіти і професійної підготовки сучасного молодого покоління, його світоглядної позиції, бажанням і вмінням брати активну участь у відродженні України" (Лаврінченко, 2018, с. 248).

Основним принципом життя Алли Адамівни Марушкевич були й залишаються слова Івана Огієнка "Працюй – і ніколи не зраджуйся злими обставинами!"

Джерела фінансування. Це дослідження не отримало жодного гранту від фінансової установи в державному, комерційному або некомерційному секторі.

Список використаних джерел

Астаф'єв, О. Г. (2018). Марушкевич Алла Адамівна. У Дзюба І. М., Жуковський А. І., & Железняк М. Г. (Ред.), *Енциклопедія сучасної*

України (с. 50–52). Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. <https://esu.com.ua/article-63988>

Білавич, Г., & Кривцун, Н. (2023). Педагогічна біографістика як напрям розвитку української історико-педагогічної науки та компаративістики (кінець ХХ – перша чверть ХХІ століття). *Молодь і ринок*, 11–12, 33–37. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.296634>

Верховна Рада України. (2014). *Про вищу освіту* (Закон України від 01.07.2014, № 1556-VII). <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Верховна Рада України. (2017). *Про освіту* (Закон України від 05.09.2017, № 2145-VIII). <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Дяченко, Н. О. (2017). Сутність та особливості професійного розвитку молодих викладачів. *Новий вимір науки та освіти. Педагогіка і психологія*, 59(134), 16–20. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/554739>

Лаврінченко, О. А. (2018). *Педагогічний досвід: моніторинг та перспективи*. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

Латиш, Ю. (2019). Марушкевич Алла Адамівна. У Л. В. Губерський (Ред.) *Професори Київського університету. Короткий біографічний довідник* (с. 308–309). ВПЦ "Київський університет". https://shron1.chtyvo.org.ua/Latysh_Yurii/Profesory_Kyivskoho_universytetu_korotkyi_biografichnyi_dovidnyk.pdf

Муромець, В. Г. (2017). Механізми управління розвитком загальних компетентностей здобувачів третього рівня вищої освіти: досвід Великої Британії та Північної Ірландії. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія "Педагогічні науки"*, 4(265), 56–62.

Регейло, І. Ю. (2017). Ціннісна компетентність науково-педагогічного працівника як запорука якості вищої освіти. У Л. І. Ткаченко, & В. М. Шульга (Ред.), *Якісна освіта в Україні: тенденції, проблеми, перспективи* (с. 211–213). Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Святненко, В. Г. (2015). *Рідний край над Здвижень-рікою. Дві великі перемоги*, 386. Видавець Пугач О. В.

Скиба, Ю. (2017). Сучасні вимоги до професійних компетентностей науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти. *Вища освіта України*, 2, 38–43.

Ярошенко, О. Г., Жабенко, О. В., Скиба, Ю. А., Дівінська, Н. О., Регейло, І. Ю., & Чорноиван, Г. П. (2017). *Теоретичні основи і технології професійного розвитку науково-педагогічних працівників університетів в умовах інтеграції вищої освіти і науки*. У О. Г. Ярошенко (Ред.). Інститут вищої освіти НАПН України.

Ярошенко, О. Г. (2017). Детермінанти і можливості розвитку дослідницької компетентності науково-педагогічних працівників. У В. Г. Кремень, В. І. Луговий, & О. М. Топузов. (Ред.), *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні* (с. 365–372). Видавничий дім "Сам".

References

Astafiev, O. G. (2018). Marushkevich Alla Adamyvna. In Dzyuba, I. M., Zhukovsky, A. I., & Zheleznyak, M. G. (Eds.), *Encyclopedia of Modern Ukraine* (pp. 50–52). Institute of Encyclopedic Research of the National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian]. <https://esu.com.ua/article-63988>

Bilavich, G., & Kryvtun, N. (2023). Pedagogical biographies as a direction in the development of Ukrainian historical and pedagogical science and comparative studies (late 20th – early 21st centuries). *Youth and Market*, 11–12, 33–37 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.296634>

Dyachenko, N. O. (2017). The essence and peculiarities of professional development of young teachers. *New dimension of science and education. Pedagogy and psychology*, 59(134), 16–20 [in Ukrainian]. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/554739>

Latysh, Yu. (2019). Marushkevich Alla Adamivna. In L. V. Gubersky (Ed.) *Professors of Kyiv University. Short biographical reference book* (pp. 308–309). VPC "Kyiv University" [in Ukrainian]. https://shron1.chtyvo.org.ua/Latysh_Yurii/Profesory_Kyivskoho_universytetu_korotkyi_biografichnyi_dovidnyk.pdf

Lavrinchenko, O. A. (2018). *Pedagogical experience: monitoring and prospects*. Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine [in Ukrainian].

Muromets, V. G. (2017). Mechanisms for managing the development of general competencies of third-level higher education seekers: the experience of Great Britain and Northern Ireland. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Luhansk. Series "Pedagogical Sciences"*, 4(265), 56–62 [in Ukrainian].

Regeylo, I. Yu. (2017). Value competence of scientific and pedagogical workers as a guarantee of the quality of higher education. In L. I. Tkachenko & V. M. Shulga (Eds.), *Quality education in Ukraine: trends, problems, prospects* (pp. 211–213). Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University [in Ukrainian].

Skiba, Yu. (2017). Modern requirements for the professional competencies of scientific and pedagogical workers in higher education institutions. *Higher Education in Ukraine*, 2, 38–43 [in Ukrainian].

Svyatnenko, V. G. (2015). *Native Land on the Zdvizhen River. Two Great Victories*, 386. Publisher Pugach O. V. [in Ukrainian].

Verkhovna Rada of Ukraine. (2014). *On Higher Education* (Law of Ukraine dated 01.07.2014, No. 1556-VII) [in Ukrainian]. <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). *On Education* (Law of Ukraine dated 05.09.2017, No. 2145-VIII) [in Ukrainian]. <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Yaroshenko, O. G. (2017). Determinants and opportunities for the development of research competence of scientific and pedagogical workers. In V. G. Kremen, V. I. Lugovyi, & O. M. Topuzov. (Eds.), *Scientific support for the development of education in Ukraine* (pp. 365–372). Sam Publishing House [in Ukrainian].

Yaroshenko, O. G., Zhabienko, O. V., Skiba, Yu. A., Divinska, N. O., Regeilo, I. Yu., & Chornoivan, G. P. (2017). *Theoretical foundations and technology of professional development of scientific and pedagogical workers*

of universities in the context of integration of higher education and science. In O. G. Yaroshenko (Ed.). Institute of Higher Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine [in Ukrainian].

Отримано редакцією журналу / Received: 19.06.25

Прорецензовано / Revised: 27.08.25

Схвалено до друку / Accepted: 01.09.25

Oleksandr DERKACH, PhD, Assist.

ORCID ID: 0009-0005-0963-8187

e-mail: oleksandr.derkach@knu.ua

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

ALLA MARUSHCHEVICH: EXPERIENCE IN SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL WORK AT THE TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV

Background. *The article emphasizes the direction of higher education in Ukraine into the European and world educational space and the need to train highly qualified, well-trained teachers in higher education institutions. Attention is focused on enriching the content, methods, forms of organization of education and training of the younger generation through the creative use of ideas and experience of teachers.*

Results. *It is argued that the process of career development of research and teaching staff of higher education institutions should be consistent and aimed at the realization of personal potential. The article announces the disclosure of certain aspects of the thirty-year experience of scientific and pedagogical activity at Kyiv University of the Head of the Department of Pedagogy of the Faculty of Psychology, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor Alla Adamivna Marushkevych. The professor's approaches to working with research and teaching staff, graduate students, and undergraduates in organizing national and international scientific conferences, scientific and practical seminars, scientific round tables, scientific and pedagogical readings; preparing speeches, collections of scientific articles, and co-authored monographs are updated. The main directions of her scientific and pedagogical research are highlighted, which relate to: historical and pedagogical experience, personalized contribution of prominent personalities to the development of pedagogical science and education, educational activities of the Ukrainian clergy, problems of Ukrainian family education and purposeful education of Ukrainian youth, topical issues of didactics, folk pedagogy and Ukrainian studies in the works of Ukrainian teachers, assessment of the quality of pedagogical activity and professional competence of teachers, their career guidance.*

Conclusions. *Analyzing the thirty-year professional path and growth of Alla Adamivna Marushkevych, we can conclude that her formation as a specialist is the result of purposeful, repeated and continuous development, which is systemic in nature and based on stable value and worldview principles. All of this demonstrates a high level of professionalism, strategic thinking, and a constant focus on qualitative changes in the educational process.*

Keywords: *experience, Alla Marushkevych, Department of Pedagogy, scientific and pedagogical research, personal skills.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; або в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results